Perioodi 2023–2027 pärandniidu hooldamise toetuse (NIIT) hindamismaatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete, põhitegevuse nõuete ja lisategevuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

a) **Raskus** sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

b) **Ulatus** sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse %, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

c) **Püsivus** sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju püsivusest ja mõju lõpetamisest.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud. Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus – korduvuse leidmisel võetakse arvesse sama nõude rikkumised, mis on tuvastatud kogu programmperioodi 2023–2027 jooksul. Käesoleva aasta rikkumise % korrutatakse sama nõude rikkumiste arvuga. Kui rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

BAASNÕUDED:

1. Taotleja ei kahjusta pärandniitu.

Esmatähtsad liigid on loodusdirektiivi lisas II loetletud liigid, kelle nime juurde on märgitud tärn (*). Esmatähtsad elupaigatüübid on loodusdirektiivi lisas I loetletud elupaigatüübid, mille nimetuse juurde on märgitud tärn (*). Esmatähtsad pärandniidud on rannaniit (1630), puisniit (6530), loopealsed (6280) ja liigirikkad niidud lubjavaesel pinnasel (6270).

RASKUS	**Koef. 2,0** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – pärandniitu on kahjustatud, kuid tegemist ei ole loodusdirektiivi esmatähtsa pärandniidu ega liigi kasvukoha/elupaigaga. **Koef. 3,0** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – kahjustatud on loodusdirektiivi esmatähtsat pärandniitu või liigi kasvukohta/elupaika.
ULATUS	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala erinevate ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast arvestades keskmist ühikumäära.

PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(kergesti eemaldatav mõju)* – elupaik taastub hinnanguliselt 1 aastaga. **Koef. 2,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – elupaiga taastumine võtab aega rohkem kui 1 aasta. **Koef. 3,0** *(püsiv mõju)* – elupaik ei taastu.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmine:

1) Juhul, kui kõik taotleja alad on sama ühikumääraga, leitakse ulatus järgneva valemiga:

$$\frac{\textbf{Nõude rikkumisega alade kogupindala * 100}}{\textbf{Kontrollis kindlakstehtud NIIT alade kogupindala}}$$

**Kui kindlakstehtud NIIT alade kogupindala on suurem, kui taotletud kogupindala, siis on aluseks taotletud kogupindala.*

2) Juhul, kui taotleja alad paiknevad erinevatel pärandniidu tüüpidel ja/või hooldatakse alasid erineval viisil, tuleb ulatuse määramisel arvestada ka erinevate ühikumäärade (valemis ÜM) alusel leitud keskmist ühikumäära. Ulatuse arvutuskäik koosneb sellisel juhul järgnevatest etappidest.

I etapp – arvutatakse kindlakstehtud NIIT alade pindalade baasil antud taotleja NIIT toetuse keskmine ühikumäär hektari kohta järgneva valemiga:

$$\frac{\textbf{ÜM A NIIT alade kogupind*A ÜM + ÜM B NIIT alade kogupind*B ÜM + jne}}{\textbf{Kontrollis kindlakstehtud NIIT alade kogupindala}}$$

**Kui ühikumääragrupi kindlakstehtud kogupindala on suurem, kui taotletud kogupindala, siis on aluseks ühikumääragrupi taotletud pindala.*

II etapp – arvutatakse nõude rikkumisega seotud pindade baasil antud taotleja NIIT toetuse nõuet rikutud pinna keskmine ühikumäär hektari kohta järgneva valemiga:

$$\frac{\textbf{ÜM A rikkumisega alade kogupind*A ÜM + ÜM B rikkumisega alade kogupind*B ÜM + jne}}{\textbf{Rikkumisega alade kogupindala}}$$

**Kui ühikumääragrupi kindlakstehtud rikkumisega alade kogupindala on suurem, kui taotletud kogupindala, siis on aluseks ühikumääragrupi taotletud pindala.*

III etapp – arvutatakse rikkumise ulatuse %:

$$\frac{\textbf{Rikkumisega alade kogupindala * NIIT toetuse nõuet rikutud pinna keskmine ÜM * 100}}{\textbf{Kontrollis kindlakstehtud NIIT alade kogupindala * NIIT toetuse keskmine ÜM}}$$

**Kui kindlakstehtud NIIT alade kogupindala on suurem, kui taotletud kogupindala, siis on aluseks taotletud kogupindala.*

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

2. Taotleja kontrollib loomakaitseseaduse alusel põllumajanduslooma tervist ja heaolu nii sageli, kui seda on vaja välditavate kannatuste ärahoidmiseks.

Tegemist on tingimuslikkuse süsteemi kohustusliku majandamisnõudega KM 11 Nõue 3.
Nõuet kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) tingimuslikkuse sama nõude kontrollis.

Nõuet tuleb täita kogu põllumajanduslikus majapidamises peetavate loomade puhul, sh ka nende loomade puhul, keda NIIT taotletud aladel ei karjatata. Looma pidamisega vahetult tegeleval füüsilisel isikul peavad olema vajalikud teadmised looma anatoomiast, füsioloogiast, loomaliigile omastest käitumisharjumustest ja loomakaitsenõuetest ning asjakohased praktilised oskused.

RASKUS	**Koef. 0,3** (*mõju nõude eesmärgile oluline*) – esineb oht loomade tervisele ja elule.
ULATUS	Määratakse vastavalt tingimuslikkuse KM 11 Nõue 3 rikkumise punktidele: 3-4 punkti – 10% 5-9 punkti – 30% 10-13 punkti – 50% 14-15 punkti – 100%
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – kontrollitaval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 30% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Tingimuslikkuse nõuete kontrollis on tuvastatud KM 11 Nõue 3 rikkumine. PTA on hinnanud tingimuslikkuse raames nõude rikkumist, mille punktisumma kokku on 6. Ulatus on 30%.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient (0,3 x 30 x 1,0 = 9%).

3. Taotleja kannab andmed põllumajandusliku tegevuse kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	**Koef. 0,2** *(mõju nõude eesmärgile on vähene)* – andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade pärandniidul tehtud töödest.
ULATUS	Rikkumisega pinna suurus leitakse: Kui NIIT ala kohta puuduvad kõik andmed, siis 100% NIIT ala kindlakstehtud pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui NIIT ala kohta puuduvad andmed osaliselt, loetakse 50% NIIT ala kindlakstehtud pinnast rikutud pinnaks. Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ja rikkumise % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast. Kui põlluraamat puudub, on ulatus 100%.
PÜSIVUS	**Koef. 0,2** *(raskesti eemaldatav mõju)* – puuduvad andmed, mida ei saa usaldusväärselt taastada.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on 3 ala kindlakstehtud kogupindalaga 10 ha. Ühe ala kohta, mille pind on 2 ha, puudub põlluraamatust niitmistööde teostamise aeg ehk NIIT ala kohta puuduvad andmed põlluraamatust osaliselt. Seega rikutud pinnaks loetakse 50% ala pindalast ehk 1 ha. Ulatus leitakse NIIT alade kogupinnast: 100x1/10=10%.
Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient (0,2 x 10 x 0,2 = 0,4%).

4. Taotleja täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded, kohustuslikud majandamisnõuded ning töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded ja tööandja kohustused" §-s 2 sätestatud nõudeid.

Põllumajandustootja säilitab püsirohumaa pindala vähemalt ulatuses, mis on võrdne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhiste otsetoetuste ja maaelu arengu toetuste ühise taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal esitatud ühise taotluse alusel kindlaks määratud püsirohumaa pindalaga.
Kui püsirohumaa antakse üle teisele põllumajandustootjale, läheb ülevõtjale üle ka püsirohumaa säilitamise kohustus.
Püsirohumaa peab olema tagasi rajatud püsirohumaa tagasirajamise kohustuse määramise aastale järgneva aasta 15. juuniks. Tagasirajatud rohumaa puhul kohaldatakse komisjoni delegeeritud määruse 2022/126 artikli 48 lõikes 5 sätestatut.
Püsirohumaa rohukamara uuendamist ei loeta kasutusotstarbe muutmiseks ja see ei katkesta püsirohumaa vanuse arvestamisel aastate järgnevust.

RASKUS	**Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – suureneb mulla degradatsioon.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu majapidamise põllumajandusmaast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – püsirohumaa on üles haritud või ei ole täidetud püsirohumaa tagasirajamise kohustust.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on kokku 40 ha põllumajandusmaad. Püsirohumaa tagasirajamise kohustus oli kokku 1,5 ha, kuid taotleja märkis taotlusele TAR põldudeks kokku 0,50 ha. Lisaks on taotleja üles harinud 1,00 ha püsirohumaad. Kokku on rikkumisega pind 2,00 ha. Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast on 5% (2x100/40).

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient (1,0 x 5 x 1,0 = 5%).

5. Taotleja täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded, kohustuslikud majandamisnõuded ning töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded ja tööandja kohustused" §-s 8 sätestatud nõudeid.

Maaeluministri 20. detsembri 2022. a määruse nr 67 „Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise ja põllumassiivi kasutamise kohta andmete esitamise tingimused ja kord" § 4 lõikes 5 nimetatud keskkonnatundliku püsirohumaa kasutusotstarvet ei ole lubatud muuta.

Keskkonnatundlik püsirohumaa on Natura 2000 võrgustiku alal asuv:
1) püsirohumaa, mille muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld;
2) pärandniit;
3) inventeeritud väärtuslik püsirohumaa.
Pärandniidu ja inventeeritud väärtusliku püsirohumaa uuendamine ei ole lubatud. Püsirohumaa, mille muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld, uuendamine on lubatud üksnes pealtkülvi teel. Uuendamisest tuleb PRIAt eelnevalt teavitada.
Põllumajandustootja, kes on muutnud keskkonnatundliku püsirohumaa kasutusotstarvet või nimetatud ala üles kündnud, peab püsirohumaa tagasi rajama PRIA määratud tähtpäevaks.

RASKUS	**Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – suureneb mulla degradatsioon.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu majapidamise põllumajandusmaast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – keskkonnatundlik püsirohumaa on üles haritud või ei ole täidetud keskkonnatundliku püsirohumaa tagasirajamise kohustust.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on kokku 40 ha põllumajandusmaad. Üles on haritud 1,00 ha keskkonnatundlikke püsirohumaid. Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast on 2,5% (1x100/40).

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient (1,0 x 2,5 x 1,0 = 2,5%).

PÕHITEGEVUSE NÕUDED:

1. Pärandniidul ei tohi töödega alustada enne Keskkonnaameti (KeA) poolt määratud kuupäeva.
Pärandniitu tohib niita, karjatada või taastamisjärgset puisniitu hekseldada alates KeA poolt määratud kuupäevast.

RASKUS	**Koef. 0,2** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – töödega on alustatud kuni 10 päeva enne lubatud kuupäeva. **Koef. 0,4** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – töödega on alustatud 11-20 päeva enne lubatud kuupäeva. **Koef. 0,6** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – tegemist on kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi elupaigaga või mõne muu kaitsealuse liigi elupaigaga ja/või on töödega alustatud rohkem kui 20 päeva enne lubatud kuupäeva.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 60% toetussummast.

*Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

2. Niidetaval pärandniidul peab 5–30 protsenti pärandniidust jätma niitmata. Kui pärandniitu ohustab seisundi halvenemine, peab terve pärandniidu ala ära niitma.

RASKUS	**Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – KeA määras taotlejale kohustuseks jätta niitmata 5-30% alast, aga kogu ala on ära niidetud või on jäetud niitmata vähem kui 5% või kui KeA määras kogu ala üle niitmise, aga ala on osaliselt niitmata.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala erinevate ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud alade kogupinnast arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 0,4** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 40% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

3. Niidetavat pärandniitu, välja arvatud puisniitu, mis on suurem kui 30 hektarit, peab niitma keskelt-lahku või servast-serva. Tööde alustamisest peab teavitama Keskkonnaametit.

RASKUS	**Koef. 0,2** (*mõju nõude eesmärgile vähene*) – ala on niidetud lubatud hooldamisvõttega ja KeAd ei ole niitmisega alustamisest teavitatud. **Koef. 0,3** (*mõju nõude eesmärgile on oluline*) – ala ei ole niidetud lubatud niitmisvõttega ja KeAd on niitmisega alustamisest teavitatud. **Koef. 0,4** (*mõju nõude eesmärgile väga oluline*) – ala ei ole niidetud lubatud niitmisvõttega ja KeAd ei ole niitmisega alustamisest teavitatud.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 40% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

4. Niidetav pärandniit peab olema niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks.

RASKUS	**Koef. 1,05** *(mõju nõude eesmärgile on väga suur)* – ala on nõuetekohaselt niitmata või on niide maas. **Koef. 0,5** (*mõju nõude eesmärgile oluline*) – ala on niidetud, kuid niide on jäänud ülepinnaliselt osaliselt maha.

ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

5. Niidetaval pärandniidul peab olema kokku kogutud niide alalt ära viidud niitmisele järgneva aasta 1. aprilliks või muuks kuupäevaks, mille Keskkonnaamet on määranud.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – ära vedamata on kuni 5 heinakuhja, heina- või silopalli 1 ha kohta. **Koef. 0,15** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – ära vedamata on 6-15 heinakuhja, heina- või silopalli 1 ha kohta. **Koef. 0,2** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – ära vedamata on üle 15 heinakuhja, heina- või silopalli 1 ha kohta.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – kontrollitaval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 20% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

6. Niidetaval pärandniidul on hekseldamine keelatud, välja arvatud puisniidu taastamisjärgse hooldamise korral.

RASKUS	**Koef. 1,05** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – niidetavat ala on hekseldatud ja heksel on maas.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

7. Rannaalal peab alustama karjatamisega hiljemalt 31. mail või Keskkonnaameti poolt määratud kuupäeval.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – rannaalal ei ole karjatamisega alustatud hiljemalt 31. mail või KeA poolt määratud kuupäeval ja taotletud alal ei esine pilliroogu, mida tuleb kevadise karjatamisega tõrjuda. **Koef. 0,4** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – rannaalal on karjatamisega alustatud pärast 31. maid või KeA poolt määratud kuupäeva ning taotletaval alal esineb pilliroogu, mida tuleb kevadise karjatamisega tõrjuda.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 40% toetussummast.

***** Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

8. Karjatataval pärandniidul peab karjatamise tulemusena olema pärandniidu rohustu 1. oktoobriks 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud.

RASKUS	**Koef. 0,25** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – alal on saavutatud 1. oktoobriks vähemalt 50% ulatuses madalmurusus, **kuid** ülejäänud osas ei ole saavutatud valdavalt söödud rohustut. **Koef. 0,5** *(mõju nõude eesmärgile suur)* – ala ei ole 1. oktoobriks nõuetekohaselt karjatatud – kogu taotletaval alal on madalaks söödud rohustu ulatus 30-49% ja ülejäänud alal **on** rohustu valdavalt söödud. **Koef. 0,8** *(mõju nõude eesmärgile suur)* – ala ei ole 1. oktoobriks nõuetekohaselt karjatatud – kogu taotletaval alal on madalaks söödud rohustu ulatus 30-49% ja ülejäänud alal **ei ole** rohustu valdavalt söödud. **Koef. 1,05** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – ala ei ole 1. oktoobriks karjatatud või madalaks on söödud alla 30% rohustust.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet tähtajaks täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

***** Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

9. Pärandniidul on keelatud anda loomadele lisasööta.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – alal on tuvastatud lisasööt, kuid lisasöötmise ala ei ole loomade poolt tallatud. **Koef. 0,2** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – alal on tuvastatud lisasööt ning lisasöötmise ala on loomade poolt tugevalt tallatud.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 0,5** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 10% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

10. Karjatatavat pärandniitu võib enne karjatamist NIIT määruse §-s 9 lõigetes 1, 2, 4 ja 6 sätestatu kohaselt niita, kui niitmine, niite kokku kogumine ja ära viimine toimub enne 5. augustit.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – niide on kokku kogutud, aga alalt ära viimata ja/või pole jäetud 5% alast niitmata. **Koef. 0,3** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – ala on niidetud, aga niide on jäänud kokku kogumata või on töödega alustatud enne lubatud kuupäeva ja/või pole jäetud 5% alast niitmata. **Koef. 0,5** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – niitmistööd on läbi viidud pärast 4. augustit.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

11. Karjatatavat pärandniitu võib pärast karjatamist üle niita või hekseldada alates 1. augustist, kui selle rohustu on 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud ärandniidul on rohustu valdavalt söödud. Niite ja heksli võib maha jätta. Vähemalt kolm päeva enne niitmise või hekseldamisega alustamist peab teavitama Keskkonnaametit.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – taotleja **ei ole teavitanud** KeAd, aga ala on hekseldatud/üle niidetud nõuetekohase karjatamise järgselt alates 1. augustist. **Koef. 0,2** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – taotleja ei ole teavitanud KeAd, aga ala on hekseldatud/üle niidetud nõuetekohase karjatamise järgselt, kuid töödega on alustatud enne 1. augustit. **Koef. 0,7** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – taotleja **on teavitanud** KeAd ja ala ei ole enne hekseldamist/üle niitmist nõuetekohaselt karjatatud. **Koef. 0,9** (*mõju nõude eesmärgile oluline)* – taotleja **ei ole teavitanud** KeAd ja ala ei ole enne hekseldamist/üle niitmist nõuekohaselt karjatatud (maha jäänud heksli kogus suur), kuid töödega on alustatud 1. augustist. **Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – taotleja ei ole teavitanud KeAd ja ala ei ole enne hekseldamist/üle niitmist nõuekohaselt karjatatud (maha jäänud heksli kogus suur) ja töödega on alustatud enne 1. augustit.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – nõuet ei ole võimalik käesoleval aastal täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

***** Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

12. Taastamisjärgne puisniit peab olema niidetud, karjatatud või hekseldatud 1. oktoobriks.

RASKUS	**Koef. 1,05** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – puisniidul ei ole 1. oktoobriks töid teostatud. **Koef. 0,8** (*mõju nõude eesmärgile oluline*)- puisniitu ei ole 1. oktoobriks nõuetekohaselt hooldatud, eemaldamata on lehtpuude ja põõsaste võsud.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** (*raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

***** Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 “Taotleja ei kahjusta pärandniitu”.

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

13. Pärandniidul peab järgima tulemuspõhise viieaastase piloottegevuse nõudeid.

Kui taotleja on liitunud LIFE'i projektiga „Loodusrikas Eesti", lähtub ta projekti hõlmatud pärandniidu hooldamisel ja hindamisel nimetatud projektis ettenähtust.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile vähene)* – tööd on teostatud kokku lepitud viisil, aga pole esitatud hindamisankeeti. **Koef. 0,3** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – tööd on tehtud puudustega. **Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – töid ei ole teostatud.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".

Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

14. Taotleja peab hooldama pärandniitu taotlusel märgitud tingimustel.

RASKUS	**Koef. 0,3** *(mõju nõude eesmärgile väike)* – MN pärandniitu, kuhu taotleti toetust karjatamise teel hooldamiseks, on hooldatud niitmise teel alates 15. juulist. **Koef. 0,5** *(mõju nõude eesmärgile suur)* – MN pärandniitu, kuhu taotleti toetust niitmise eest alates 15. juulist (taotleja on vabatahtlikult valinud niitmise alates 15. juulist), on hooldatud niitmise teel enne 15. juulit. **Koef. 0,6** *(mõju nõude eesmärgile keskmine)* – MN pärandniitu, kuhu taotleti toetust karjatamise teel hooldamiseks, on hooldatud niitmise teel enne 15. juulit. **Koef. 0,8** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – heas seisus puisniitu, millele on taotletud niitmist, on hooldatud karjatamise teel.
ULATUS*	Arvutatakse rikkumisega alade kogupindala ühikumäärade kaupa kokku ning rikkumise ulatuse % leitakse kindlakstehtud NIIT alade kogupinnast hektarites arvestades keskmist ühikumäära.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 80% toetussummast.

* Ulatus leitakse sarnaselt baasnõudega nr 1 "Taotleja ei kahjusta pärandniitu".
Toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

Juhul, kui nõude rikkumine on toimunud mitmel erineval pärandniidu tüübil, hinnatakse rikkumist (raskus, ulatus, püsivus) iga pärandniidu tüübi kohta eraldi ning lõplik toetussumma vähenduse protsent saadakse, liites kokku kõigi pärandniidu tüüpide vähenduse protsendid.

15. Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb pärandniidu hooldamisega, peab osalema Keskkonnaameti korraldatud pärandniidu hooldamise koolitusel, mis tutvustab strateegiakava nõudeid. Koolitus peab olema läbitud hiljemalt esimese kohustuseaasta 15. augustiks.

Arvesse lähevad alates 2023. aastast läbitud koolitused.

Kui kohustuse ülevõtjal puudub kohustus, peab kohustuse ülevõtja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja pärandniidu hooldamisega, hiljemalt kohustuse ülevõtmisele järgneva aasta 15. augustiks olema osalenud pärandniidu hooldamise koolitusel.

RASKUS	**Koef. 1 (***mõju nõude eesmärgile vähene*) - taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem	**Koef. 2 (***mõju nõude eesmärgile oluline*) - taotleja ei ole alates 2023. aastast koolitustel osalenud või on koolitus läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul
ULATUS	Taotleja ei ole läbinud nõutud koolitust etteantud tähtaja jooksul (1%)	
KESTUS	**Koef. 1 (***mõju kergesti eemaldatav või lühiajaline*) - taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem	**Koef. 3 (***mõju raskesti eemaldatav või pikaajaline*) - taotleja ei ole alates 2023. aastast koolitustel osalenud või on koolitus läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 6% toetussummast.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef.

LISATEGEVUSE NÕUDED:

1. Liigikaitseliselt olulise rannaala lisategevuse elluviimise korral peab karjatamise tulemusena pärandniidu rohustu olema 1. oktoobriks 75 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud. 1. oktoobriks peavad pärandniidu madalamad kohad, sealhulgas lõugas ja väikeveekogu olema hooldatud.

RASKUS	**Koef. 0,2** (*mõju nõude eesmärgile vähene*) – rohustu on vähemalt 75% ulatuses madalaks söödud aga madalamad kohad on hooldamata. **Koef. 0,5** (*mõju nõude eesmärgile oluline*) – rohustu on 50-74,99% ulatuses madalaks söödud. **Koef. 1,0** (*mõju nõude eesmärgile väga suur*) – pärandniitu ei ole 1. oktoobriks karjatatud või rohustu on alla 50% ulatuses madalaks söödud või ei ole teostatud põhitegevust.
ULATUS	Arvutatakse rikkumisega pinna protsent lisategevuse kogupinnast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% lisategevuse toetussummast.

Lisategevuse toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

2. Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral hindab taotleja pärandniitu LIFE'i projekti „Loodusrikas Eesti" raames välja töötatud metoodika alusel.

RASKUS	**Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – hindamisankeete ei ole esitatud.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent lisategevuse kindlakstehtud kogupinnast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – hindamisankeete ei ole tähtajaks esitatud.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% lisategevuse toetussummast.

Lisategevuse toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

3. Taotleja niidab pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmise lisategevuse elluviimise korral kogu pärandniidu vikati, trimmeri, hobuse ja hobuniiduki või motoplokiga. Tööde alustamisest peab teavitama Keskkonnaametit.

RASKUS	**Koef. 0,1** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – KeAd **ei ole** tööde alustamisest teavitatud, aga pärandniitu on niidetud nõuetekohaselt (vikati, trimmeri, hobuse ja hobuniiduki või motoplokiga). **Koef. 0,5** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – KeAd ei ole tööde alustamisest teavitatud ja nõude täitmist ei ole võimalik kontrollida. **Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – pärandniitu ei ole nõuetekohaselt (vikati, trimmeri, hobuse ja hobuniiduki või motoplokiga) niidetud või ei ole teostatud põhitegevust.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent lisategevuse kindlakstehtud kogupinnast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** (*raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% lisategevuse toetussummast.

Lisategevuse toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

4. Laiu või väikesaare lisategevuse elluviimise korral antakse toetust sellise pärandniidu hooldamise eest, mis asub laiul või väikesaarel, kus puudub püsiv praamiühendus ja kuhu ei pääse teisiti kui muu veesõidukiga.

RASKUS	**Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – laiul või väikesaarel asuvat pärandniitu pole hooldatud.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent lisategevuse kindlakstehtud kogupinnast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** (*raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik nõuet täita.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% lisategevuse toetussummast.

Lisategevuse toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.

5. Pärandniidu või selle loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liigi seisundi parendamise lisategevuse elluviimise korral teeb taotleja ühte või mitut järgmist tegevust:
1) sonni või lombi taimestikust puhastamine;
2) puistu kujundamine;
3) mätta eemaldamine;
4) ebasoovitava taimestiku tõrjumine.

RASKUS	**Koef. 0,3** *(mõju nõude eesmärgile oluline)* – lisategevus on tehtud mõningaste puudustega, mis ei oma pärandniidu seisundile olulist mõju. **Koef. 1,0** *(mõju nõude eesmärgile väga suur)* – lisategevust pole tehtud või on tehtud oluliste puudustega või ei ole teostatud põhitegevust.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent lisategevuse kindlakstehtud kogupinnast.
PÜSIVUS	**Koef. 1,0** *(raskesti eemaldatav mõju)* – käesoleval aastal ei ole võimalik saavutada pärandniidu seisundi parendamist.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% lisategevuse toetussummast.

Lisategevuse toetussumma vähendamine: raskuse koefitsient x ulatuse % x püsivuse koefitsient.